

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Vladimíra Sládečka a ze soudkyň Vlasty Formánkové a Michaely Židlické o ústavní stížnosti stěžovatele **L. S.**, zastoupeného JUDr. Pavlem Musilem, Ph.D., advokátem advokátní kanceláře se sídlem v Praze 1, Hellichova 1, směřující proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 č. j. 42 EC 87/2012-131 ze dne 19. dubna 2013, za účasti vedlejšího účastníka České kanceláře pojistitelů, se sídlem v Praze 4, Na Pankráci 1724/129, zastoupeného Mgr. Lubomírem Vdovcem, advokátem advokátní kanceláře se sídlem v Brně, Šumavská 416/15, t a k t o :

I.   Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 č. j. 42 EC 87/2012-131 ze dne 19. dubna 2013 bylo zasaženo do práva stěžovatele na spravedlivý proces zakotveného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II.   Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 č. j. 42 EC 87/2012-131 ze dne 19. dubna 2013 s e r u š í.

Odůvodnění:

I.

1.   Ústavní stížností podanou podle zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatel s odkazem na porušení čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina") a jeho práva na soudní ochranu zaručeného čl. 36 Listiny a čl. 90 Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") domáhal zrušení v záhlaví citovaného rozhodnutí.

2.   Z předložené ústavní stížnosti a ze spisu Obvodního soudu pro Prahu 2 (dále jen "soud") sp. zn. 42 EC 87/2012 Ústavní soud zjistil, že vedlejší účastník se na stěžovateli domáhal zaplacení částky 1.690,- Kč s příslušenstvím s tvrzením, že v souladu s ust. § 15 zák. č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (dále jen "zákon o pojištění odpovědnosti") zjistil, že žalovaný je vlastníkem blíže specifikovaného osobního automobilu tov. zn. AUDI (dále jen "vozidlo stěžovatele"), přičemž k vozidlu stěžovatele vedenému v Centrálním registru vozidel (dále jen "registr") nebylo v období od 27. srpna 2009 do 16. září 2009 (dále jen "rozhodné období") uzavřeno pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (dále jen "pojištění odpovědnosti"). Stěžovatel nárok neuznal a tvrdil, že dne 28. července 2009 bylo vozidlo stěžovatele přihlášeno a byly

vydány technický průkaz a osvědčení o registraci podmíněně na základě rozhodnutí Magistrátu Hlavního města Prahy s tím, že podmínka zahrnovala provedení technické prohlídky a evidenční kontroly do 15 dnů, neboť vozidlo stěžovatele v dané době nemělo platnou technickou prohlídku. Protože tak nebylo možné pro technický stav vozidla stěžovatele učinit, bylo evidenčně vráceno do stavu "v převodu" a nebylo tedy možné provádět žádné administrativní úkony spojené s registrem. Tyto skutečnosti podle stěžovatele prokazovaly, že vozidlo stěžovatele nebylo provozuschopné, tudíž nemohlo být provozováno na pozemních komunikacích. Stěžovatel na něm podle ústavní stížnosti pracoval v garáži na soukromém pozemku až do 5. ledna 2010, kdy bylo po výměně karoserie přistaveno k technické prohlídce, které po technické stránce vyhovělo, a následně byla provedena jeho registrace. Obvodní soud pro Prahu 2 napadeným rozsudkem žalobě vyhověl a stěžovateli uložil zaplatit vedlejšímu účastníkovi částku 1.690,- Kč se specifikovaným příslušenstvím a na náhradě nákladů řízení částku 6.427,- Kč.

II.

3. Stěžovatel v ústavní stížnosti uvádí, že přestože se jedná o bagatelní spor, má právo navrhnout důkazy a domáhat se provedení důkazů, které zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen "o.s.ř.") připouští jako způsobilé k prokazování účastnických tvrzení. Vzhledem k zásadě rovnosti stran je podle ústavní stížnosti soud povinen rovnocenným způsobem přihlížet k důkazům, označeným žalobcem, jakož i k důkazům navrženým žalovaným. I v řízení o tak specifickém nároku, jakým je nárok podle ust. § 24c odst. 1 zákona o pojištění odpovědnosti, platí podle stěžovatele zásada, že důkazní břemeno prokázání určitého tvrzení nese strana, která něco tvrdí, a nemělo by platit, že důkazní břemeno neprovozování vozidla nese žalovaný, ale to, že důkazní břemeno provozování vozidla nese žalobce.

4. Stěžovatel namítá, že soud akceptoval v napadeném rozhodnutí argumentaci vedlejšího účastníka (opakovanou v řízeních o nárocích podle ust. § 24c odst. 1 zákona o pojištění odpovědnosti na zaplacení zákonného příspěvku nepojištěných), který spojuje vznik povinnosti platit jím vymáhaný zákonný příspěvek s nevrácením registrační značky v případě neprovozování vozidla. Stěžovatel tvrdí, že navzdory tomu, že existuje řada soudních rozhodnutí, vycházejících ze závěru, že s nesplněním evidenční povinnosti dle ust. § 15 odst. 5 zákona o pojištění odpovědnosti nelze spojovat vznik povinnosti platit zákonný příspěvek, soud v jeho věci nerozlišil správně hmotněprávní podmínky vzniku nároku podle ust. § 24c ve spojení s ust. § 1 odst. 2 zákona o pojištění odpovědnosti, a uložil platební povinnosti de facto jako sankci za nesplnění evidenční povinnosti, byť je nesplnění evidenční povinnosti sankcionováno pokutou ve správním řízení. Stěžovatel uvádí, že nejen on, ale i např. senát 109 EC Okresního soudu v Trutnově, je toho názoru, že taková praxe odporuje čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatel na podporu svého názoru cituje z rozsudku Okresního soudu v Trutnově č. j. 109 EC 180/2012-89 ze dne 15. února 2013.

5. Stěžovatel má za to, že skutečnost, že nesplnil zákonem stanovenou povinnost vrátit registrační značku, zakládá pouze odpovědnost za přestupek dle ust. §15 odst. 1

písm. b) zákona o pojištění odpovědnosti [pozn. správně se jedná o ust. § 16 odst. 1 písm. b)]. Předmětem řízení o nároku vedlejšího účastníka přitom podle stěžovatele nebyla sankce za nevyřazení vozidla stěžovatele z evidence, ale příspěvek za provoz vozidla bez pojištění odpovědnosti. Povinnost uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla je dle názoru stěžovatele a podle ust. § 1 odst. 2 zákona o pojištění odpovědnosti spojena s provozováním vozidla, nikoliv s pouhým držením vozidla, které nebylo byt' i jen dočasně vyřazeno z evidence vozidel.

6. Stěžovatel namítá, že již z jeho odporu proti platebnímu rozkazu, jakož i z jeho následného vyjádření, muselo být soudu zřejmé, že vozidlo stěžovatele provozováno nebylo a nemohlo být, jelikož nebylo provozuschopné a způsobilé provozu na veřejně přístupných pozemních komunikacích a tato skutečnost byla též prokazována důkazy přiloženými k odporu. Z prokázaného technického stavu vozidla stěžovatele podle ústavní stížnosti vyplývá, že bylo nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích, neboť bylo bouráno na přední část, chyběl přední nárazník a přední světlomety. Vozidlo stěžovatele tedy bylo v rozhodném období nepojízdné a nemohlo být provozováno na pozemních komunikacích s ohledem na ust. § 38 odst. 1 písm. e) zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích (dále jen "zákon o silničním provozu"). Navíc podle ústavní stížnosti stěžovatel důkazem přiloženým k odporu - potvrzením vedlejšího účastníka o ukončení případu č. 7009187108 - doložil, že v souvislosti s předcházejícím obdobím roku 2009 sám vedlejší účastník uznal, že stěžovatel není povinen zákonný příspěvek za předmětné vozidlo z důvodu neprovozování platit. Přitom technický stav vozidla stěžovatele byl v rozhodném období stejný.

7. Stěžovatel nesouhlasí s argumentací vedlejší účastníka, že vozidlo bylo v rozhodném období v registru vedeno jako provozované, neboť podle vyhlášky Ministerstva dopravy a spojů č. 243/2001 Sb., o registraci vozidel, do registru se zapisují evidenční údaje týkající se silničních motorových vozidel a přípojných vozidel, zvláštních motorových vozidel, avšak předmětem zapisovaných skutečností nejsou údaje o tom, jestli je nebo není vozidlo provozované. Se skutečností, že vozidlo je zapsáno v registru, tak podle stěžovatele nelze v žádném případě spojovat závěr, že vozidlo je provozované. Vozidlo, které je dlouhodobě odstaveno z důvodu nutnosti jeho opravy, pak objektivně nemůže být provozované. Navíc vozidlo stěžovatele nemohlo být formálně vyřazeno z registru, pokud bylo ve stavu tzv. "v převodu". Tvrzení, že provozování vozidla lze prokázat výpisem vozidel evidovaných registrem, je tedy s ohledem na uvedené podle stěžovatele nesprávné a zavádějící.

8. Stěžovatel uvádí, že vedlejší účastník předložil soudu rozsudky obecných soudů prvního stupně, které dle jeho tvrzení potvrzují správnost jeho právního názoru - rozsudek Okresního soudu v Mladé Boleslavi č. j. 8 EC 229/2010-47 ze dne 8. října 2010 a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích č. j. 30 EC 718/2011 - 56, ze kterých vyplývá, že pokud se jedná o provozování vozidla, je rozhodující stav uvedený v registru, nikoliv jeho faktické užívání. Stěžovatel však podle ústavní stížnosti soudu předložil při jednání rozsudky, které naopak vycházejí z právního názoru, že rozhodující je stav faktického užívání, nikoli stav uvedený v registru (protože, jak již výše uvedeno, registr neeviduje skutečnost, zda vozidlo je provozované nebo není provozované).

Stěžovatel vyjadřuje přesvědčení, že judikatura, kterou předkládá vedlejší účastník, je důkazem o mylné právní interpretaci zákona o pojištění odpovědnosti, dle které je rozhodující stav formální a nikoli stav skutečný. V otázce výkladu podmínek vzniku povinnosti k placení příspěvku dle ust. § 24c zákona o pojištění odpovědnosti zde podle stěžovatele existuje nejednotná a vzájemně si odporující judikatura, kterou se vzhledem k bagatelnímu charakteru těchto sporů dosud nepodařilo sjednotit, přičemž v důsledcích mylný výklad zákona vede k ukládání povinnosti k platbě příspěvku těm, kteří ze zákona k tomu nejsou povinni, jelikož vozidlo vůbec neprovozovali.

9. Stěžovatel v ústavní stížnosti uvádí, že v neposlední řadě poukazuje na to, že napadeným rozsudkem byl vedlejšímu účastníkovi přiznán nárok na náhradu nákladů soudního řízení v rozporu s principy, které opakovaně vyjádřil Ústavní soud ve svých rozhodnutích. Vzhledem k formulářovému charakteru žaloby je její sepsání spíše rutinním úkolem nevyžadujícím kvalifikované právní znalosti. V této souvislosti odkazuje stěžovatel na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3698/10.

III.

10. Ústavní soud si k ústavní stížnosti vyžádal vyjádření soudu a vedlejšího účastníka řízení.

11. Za soud vyjádření zaslala předsedkyně senátu 42 EC Mgr. Martina Weissová. Uvedla, že zcela odkazuje na obsah spisu soudu sp. zn. 42 EC 87/2012 s tím, že se k věci nechce dále vyjádřit.

12. Vedlejší účastník ve vyjádření k ústavní stížnosti předně uvádí, že ji považuje za zjevně neopodstatněnou, když napadené rozhodnutí se týká bagatelní věci a podle judikatury Ústavního soudu v takovém případě lze k přezkumu věci z ústavněprávního hlediska přikročit jen v případech zcela evidentní svévole orgánů veřejné moci, neboť tato částka již jen pro svou výši není schopna současně představovat porušení základních práv a svobod. V této souvislosti odkazuje na usnesení III. ÚS 405/04.

13. Vedlejší účastník uvádí, že Ústavní soud již k obdobně podané ústavní stížnosti stejným právním zástupcem stěžovatele pod sp. zn. IV. ÚS 2325/13 konstatoval, že "*v předmětné věci jde pouze o výklad a aplikaci podústavního práva, které ústavněprávní roviny nedosahují, přičemž přijatým závěrům nelze z ústavního hlediska nic vytknout. Nálezací soud v odůvodnění svého rozhodnutí přehledně a logicky vysvětlil, na základě kterých skutečností neuvěřil tvrzení stěžovatele o tom, že vozidlo nebylo provozováno. Z rozhodnutí přitom jednoznačně vyplývá, že v projednávané věci byl stěžovatel zavázán k povinnosti zaplatit zákonný příspěvek, neboť jako vlastník vozidla nevyřazeného z evidence nezaplatil zákonné pojištění. Nejednalo se proto o "sankci" za nesplnění evidenční povinnosti, jak namítá stěžovatel (srov. též rozhodnutí Ústavního soudu v obdobných věcech sp. zn. III. US 3411/12, I. ÚS 3739/12 a I. ÚS 47/13).*"

14. Podle vedlejšího účastníka účelem zákona o pojištění odpovědnosti je, aby nebyla provozována a ponechána vozidla bez pojištění odpovědnosti na veřejně

přístupné pozemní komunikaci, a to bez ohledu na technický stav vozidla. Ze zaplacených denních sazeb je podle vyjádření naplňován garanční fond, z něhož je poškozeným vypláceno plnění (škoda) za ztrátu/újmou na životě a/nebo majetku a/nebo zdraví způsobenou provozem vozidla bez pojištění odpovědnosti. Podle vedlejšího účastníka bylo jistě úmyslem zákonodárce, promítnutým do smyslu a účelu zákona, postihovat ty vlastníky/provozovatele, kteří byli zapsáni v registru, nebo ty vlastníky/provozovatele, kteří v něm zapsáni být měli, za provozování nebo ponechání vozidla (tj. věci, která je schopna způsobit škodu na majetku, zdraví i životech lidí, kterou vedlejší účastník hradí z garančního fondu za osoby k tomu povinné, které neměly sjednáno pojištění odpovědnosti) bez sjednaného pojištění odpovědnosti na veřejně přístupné pozemní komunikaci. Podle vedlejšího účastníka je na každém provozovateli/vlastníku vozidla, aby postupoval dle zákona a v případě, že vozidlo nechce provozovat ve smyslu zákona, odevzdal registrační značky do depozita. Navíc je podle vedlejšího účastníka nutné zmínit, že vedlejší účastník nemá žádné možnosti zjišťovat, zda bylo či nebylo vozidlo bez pojištění odpovědnosti z provozu vozidla fakticky použito k jízdě nebo fakticky ponecháno na veřejně přístupné pozemní komunikaci, naopak ale je dle ust. § 24c odst. 3 zákona o pojištění odpovědnosti vázán tím, co se podle ust. § 15 odst. 3 tohoto zákona dozví od registru stran toho, co je o vozidle deklarováno. Pokud je vozidlo registrováno pro provoz a není pojištěno, pak podle vedlejšího účastníka vzniká povinnost k úhradě příspěvku do garančního fondu.

15. Vedlejší účastník uvádí, že podle ust. § 6 zákona o silničním provozu je vlastník vozidla povinen vozidlo, pokud ho hodlá provozovat na území ČR, přihlásit k registraci. Podmínkou registrace je mimo jiné uzavření pojištění odpovědnosti. Zároveň ust. § 15 odst. 5 zákona o pojištění odpovědnosti podle vedlejšího účastníka uvádí, že při zániku pojištění má vlastník vozidla povinnost odevzdat registrační značky a vozidlo vyřadit z registru. Podle vedlejšího účastníka je tedy evidentní, že pokud je vozidlo registrováno pro provoz, musí být pojištěno.

16. V projednávané věci podle vyjádření bylo vozidlo stěžovatele v souladu s ust. § 6 zákona o silničním provozu zaregistrováno, a proto mu byla přidělena registrační značka a osvědčení o registraci. Jak podle vedlejšího účastníka plyne z napadeného rozhodnutí, tak soud důkladně provedl důkazy dotazem na registr a bylo zjištěno, že dne 28. července 2009 byl stěžovatel zaregistrován jako vlastník vozidla stěžovatele a od této doby je toto vozidlo vedeno jako provozované. Stěžovatel měl tedy podle vyjádření možnost a dle ust. § 15 odst. 5 zákona o pojištění odpovědnosti i povinnost odevzdat registrační značky do depozita a toto vozidlo dočasně vyřadit z registru, což však neučinil. Pokud stěžovatel podle vyjádření zmiňuje následnou změnu stavu na "v převodu", tak vedlejší účastník upozorňuje, že zákon o silničním provozu žádný pojem "v převodu" nezná. Vozidlo je buď registrováno pro provoz, nebo vyřazeno z registru. V případě vozidla stěžovatele toto nebylo vyřazeno z registru, a to ani dočasně. Vedlejší účastník dodává, že povinnost hradit příspěvek dle ust. § 24c zákona o pojištění odpovědnosti není sankcí za nesplnění povinnosti dle ust. § 15 odst. 5 téhož zákona a vazba na těchto ustanovení je dána pouze ta, že pokud by stěžovatel povinnost odevzdat registrační značky splnil, nebyl by ze strany vedlejšího účastníka kontaktován a vyzván k úhradě příspěvku do garančního fondu, protože odevzdání registračních

značek, resp. dočasné nebo trvalé vyřazení vozidla z registru, by se projevilo ve výsledku porovnání údajů podle § 15 odst. 3 zákona o pojištění odpovědnosti.

17. Příspěvek do garančního fondu je podle vyjádření zákonem stanovená povinná platba za období, kdy vozidlo není pojištěno. Vedlejší účastník tak odkazuje na judikaturu Ústavního soudu, konkrétně na usnesení sp. zn. I. ÚS 3739/12 a sp. zn. III. ÚS 3411/12, kterými byly odmítnuty ústavní stížnosti podané stěžovateli v obdobném postavení a za obdobných skutkových okolností jako nyní. V prvním z usnesení se podle vyjádření výslovně zdůrazňuje, že nešlo o ex lege neprovozování vozidla, bylo-li odstaveno s tím, že stěžovatel by musel po rozhodnou dobu nechat formálně vyřadit vozidlo z evidence. Ve druhém se podle vedlejšího účastníka uvádí, že důkazy o jen příležitostném provozu vozidla nemohou zprostit stěžovatele povinnosti k úhradě zákonného příspěvku podle ust. § 24c odst. 4 zákona o pojištění odpovědnosti.

18. K rozhodnutím prvoinstančních soudů, které předkládá stěžovatel, vedlejší účastník uvádí, že se jedná o excesy v rozhodovací praxi prvoinstančních soudů, když tu již sjednocují rozsudky druhoinstančních soudů, např. rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 24 Co 234/2013 a sp. zn. 19Co 43/2013 nebo rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 21 Co 514/2013. Námitka stěžovatele, že vedlejší účastník schválně rozděluje nepojištěné období, aby docílil bagatelních částek, se podle vyjádření nezakládá na pravdě, když naopak vedlejší účastník stanovuje nepojištěné období ve svých výzvách tak, jak postupně v souladu s ust. § 15 odst. 1 zákona o pojištění odpovědnosti dostává od členských pojišťoven údaje o zániku a vzniku předmětného pojištění, které pak v souladu s ust. § 15 odst. 2 téhož zákona postupně předává registru, od něhož pak opět postupně dostává výsledky porovnání. Podle vyjádření se tedy jedná o důsledné uplatňování postupu, který vedlejšímu účastníkovi přímo ukládá ust. § 24c odst. 3 zákona o pojištění odpovědnosti. Vedlejší účastník podle vyjádření nemůže vystavit výzvu na celé nepojištěné období, protože jeho skutečný konec nebývá v den odeslání výzvy znám a vedlejší účastník tedy zasílá výzvy co nejrychleji po získání výsledku porovnání údajů podle ust. § 15 odst. 3 zákona o pojištění odpovědnosti, aby obesaný měl možnost co nejdříve sjednat nápravu, tedy uzavřít pojištění nebo vozidlo vyřadit z registru. Vedlejší účastník nemůže podle vyjádření vyčkávat, zda a kdy se ve výsledku porovnání podle ust. § 15 odst. 3 zákona o pojištění odpovědnosti objeví údaj buď o existenci nového pojištění odpovědnosti, nebo o vyřazení vozidla z registru vozidel, neboť jednak by byl napaden, že úmyslně odkládá odeslání výzvy, aby tak navýšil počet dní bez pojištění, tedy výši příspěvku nepojištěných, jednak by se mohl dostat i do situace, že by vůči některým adresátům výzev své právo promlčel. V soudním řízení se však již vedlejší účastník podle vyjádření snaží nepojištěná období, resp. jim odpovídající nároky slučovat.

19. K přiznání nákladů řízení vedlejšímu účastníkovi tento uvádí, že není inkasní společností, nenakupuje pohledávky, aby je následně soudně vymáhal a vytěžil tak ekonomický prospěch, stejně tak není organizační složkou státu finančně a personálně zajištěnou ze státního rozpočtu, přičemž podle vyjádření Ústavní soud již ve svém rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 3696/13 konstatoval, že nepovažuje vedlejšího účastníka za subjekt, který by z hlediska přiznávání nákladů řadil ve výše naznačeném směru do stejné skupiny subjektů jako Českou televizi. Vedlejší účastník má podle vyjádření

nárok na náhradu nákladů řízení, přičemž tato náhrada odpovídá hodnotě práce nejen právního zástupce, ale též pracovníků žalobce a inkasní společnosti, kdy tito všichni se účastní celého specifického procesu vymáhání pohledávek.

20. Vyjádření soudu a vedlejšího účastníka bylo zasláno na vědomí a k případné replice stěžovateli.

21. Stěžovatel Ústavnímu soudu repliku k těmto vyjádřením nezaslal.

22. Ústavní soud rozhodoval v souladu s ust. § 44 zákona o Ústavním soudu bez nařízení ústního jednání, neboť od tohoto jednání nebylo lze očekávat další objasnění věci a Ústavní soud neprováděl dokazování.

IV.

23. Ústavní soud přezkoumal v záhlaví citované rozhodnutí a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

24. Ústavní soud opakovaně judikuje, že není vrcholem soustavy obecných soudů (čl. 81 a čl. 91 Ústavy ČR) a tudíž není ani řádnou další odvolací instancí a že postup v soudním řízení včetně provádění a hodnocení důkazů, interpretace a aplikace právních předpisů a vyvození skutkových a právních závěrů, je záležitostí obecných soudů. Proto není v zásadě oprávněn zasahovat bez dalšího do rozhodování těchto soudů. Tato maxima je prolomena pouze tehdy, pokud by obecné soudy na úkor stěžovatele vykročily z mezí daných rámcem ochrany ústavně zaručených základních práv či svobod [čl. 83, čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy ČR]. K tomu však v projednávaném případě podle názoru Ústavního soudu došlo.

25. Podle odůvodnění ústavní stížností napadeného rozsudku po zhodnocení provedeného dokazování soud uzavřel, že žaloba je důvodná, když podle ust. § 24c odst. 1 zákona o pojištění odpovědnosti je-li provozováno tuzemské vozidlo bez pojištění odpovědnosti v rozporu s tímto zákonem, je vlastník vozidla povinen uhradit vedlejšímu účastníkovi příspěvek za dobu, po kterou bylo vozidlo provozováno v rozporu s tímto zákonem. V daném případě bylo podle soudu prokázáno, že vozidlo stěžovatele bylo dne 10. října 2008 odhlášeno z registru na nového vlastníka - stěžovatele, který uvedené vozidlo zaregistroval dne 28. července 2009 a toto je od tohoto data vedeno jako provozované. Stěžovatel sice podle soudu tvrdil, že v rozhodném období, za které je požadováno zaplacení příspěvku z důvodu provozování vozidla stěžovatele bez pojištění odpovědnosti, toto vozidlo ve skutečnosti neprovozoval, měl ho v garáži a pracoval na jeho opravě, avšak toto tvrzení podle soudu nebylo prokázáno, neboť pouze ze skutečnosti, že vozidlo stěžovatele nemělo v té době platnou technickou prohlídku, nelze učinit závěr, že nebylo provozované. Pokud podle soudu stěžovatel toto vozidlo neprovozoval, toto vozidlo bylo nepojízdné a stěžovatel prováděl jeho opravu, měl povinnost jej dočasně vyřadit z registru, čímž by mu ve smyslu ust. § 12 odst. 1 písm. c) zákona o pojištění odpovědnosti zanikla povinnost k uzavření pojištění. Stěžovatel však podle soudu toto neučinil a až v soudním řízení

přichází s tvrzením, že uvedené vozidlo v rozhodném období neprovozoval, což je s ohledem na ostatní provedené důkazy podle soudu tvrzení nevěrohodné a jedná se o tvrzení, které nebylo prokázáno žádným důkazem. Naopak sdělením Magistrátu Hlavního města Prahy bylo podle soudu prokázáno, že vozidlo stěžovatele bylo ode dne 28. července 2009, kdy bylo zaregistrováno na stěžovatele, vedeno jako provozované, a to až do současnosti. Soud tak uzavřel, že žalovaný má povinnost zaplatit žalobci ve smyslu ust. § 24c odst. 1 o pojištění odpovědnosti za dobu od 27. srpna 2009 do 16. září 2009 příspěvek v zákonné výši 70,- Kč denně (a dále též náklady na vymáhání a upomínání ve výši 220,- Kč).

26. Soud tedy žalobě vyhověl vzhledem ke skutečnosti, že vozidlo stěžovatele bylo (v rozhodném období) vedeno v registru, a tedy bylo podle soudu prokázáno, že bylo provozováno, stěžovatel podle soudu naopak neprokázal, že provozováno nebylo a dále soud dospěl k závěru, že povinnost uzavřít pojištění odpovědnosti by stěžovateli zanikla (na základě ust. § 12 odst. 1. písm. c) zákona o pojištění odpovědnosti) v případě, že by vozidlo stěžovatele bylo dočasně vyřazeno z registru, což zároveň byla podle soudu povinnost stěžovatele, pokud toto vozidlo neprovozoval a prováděl jeho opravu, což však stěžovatel neučinil. S těmito závěry se však Ústavní soud nejen že nemůže ztotožnit, ale považuje je za natolik extrémní, že mají za důsledek zásah do ústavně zaručených práv stěžovatele.

27. Podle ust. § 24c odst. 1 zákona o pojištění odpovědnosti je-li provozováno tuzemské vozidlo bez pojištění odpovědnosti v rozporu s tímto zákonem, je vlastník vozidla povinen uhradit vedlejšímu účastníkovi příspěvek za dobu, po kterou bylo vozidlo provozováno v rozporu s tímto zákonem.

28. Podle ust. § 24c odst. 4 zákona o pojištění odpovědnosti je příspěvek splatný ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení písemné výzvy vedlejšího účastníka k jeho úhradě. Povinnost uhradit příspěvek nevzniká, pokud je ve lhůtě podle věty první vedlejšímu účastníkovi prokázáno, že vozidlo nebylo provozováno v rozporu s tímto zákonem

29. Ust. § 12 odst. 1 písm. c) o pojištění odpovědnosti stanoví, že pojištění odpovědnosti podle tohoto zákona zaniká dnem vyřazení tuzemského vozidla z provozu podle zákona o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, pokud se pojistitel a pojistník nedohodli na jeho přerušení.

30. Předně podle názoru Ústavního soudu je zcela nelogický a je projevem libovůle soudu závěr, že by povinnost uzavřít pojištění odpovědnosti z provozu vozidla stěžovateli zanikla v případě, že by vozidlo stěžovatele dočasně vyřadil z registru. Nic takového z výše citovaného ust. § 12 odst. 1 písm. c) o pojištění odpovědnosti neplyne, když toto ustanovení se netýká povinnosti uzavřít pojištění odpovědnosti, ale zániku tohoto pojištění.

31. Přestože pak stěžovatel v řízení relevantními důkazy prokazoval, že vozidlo stěžovatele nebylo provozováno, soud dospěl k závěru, že provozováno bylo, a to pouze na základě toho (nebylo to prokázáno jinak), že vozidlo stěžovatele bylo v rozhodném období vedeno v registru. Přitom, jak správně namítá též stěžovatel,

registr údaj o tom, zda je vozidlo provozováno, neobsahuje, a tento závěr není založen ani na žádném zákonném ustanovení, které by obsahovalo nějakou fikci provozování vozidla v případě jeho vedení v registru, a žádné takové ustanovení neexistuje. Je sice pravdou, že podle ust. § 15 odst. 5 zákona o pojištění odpovědnosti pokud pojištění odpovědnosti zaniklo a nebyla-li ve lhůtě 14 dnů ode dne tohoto zániku pojištění uzavřena nová pojistná smlouva týkající vozidla, byl stěžovatel povinen nejpozději ve stejné lhůtě vrátit registrační značku a osvědčení o registraci nebo osvědčení o technickém průkazu vozidla stěžovateli příslušnému orgánu evidence, což stěžovatel neučinil. Nicméně, jak též správně namítá stěžovatel, porušení této povinnosti zakládá pouze odpovědnost za přestupek, a opět nikoli fikci či alespoň domněnku provozování vozidla (a ani povinnost hradit příspěvek za nepojištěné vozidlo vedlejšímu účastníkovi). Povinnost uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti je navíc podle ust. § 1 odst. 2 zákona o pojištění odpovědnosti spojena s provozováním vozidla, resp. ponecháním vozidla na pozemní komunikaci, nikoli však s pouhým držením vozidla, které provozováno, resp. ponecháno na pozemní komunikaci, není.

32. Ústavní soud tak konstatuje, že za uvedených okolností právní závěr soudu o tom, že vozidlo stěžovatele bylo provozováno (na jehož základě pak bylo žalobě vyhověno), neměl oporu v provedeném dokazování a je závěrem natolik extrémním, že má za důsledek zásah do práva stěžovatele na spravedlivý proces.

33. Ústavní soud si je vědom skutečnosti, že vedlejší účastník nemá možnost zjišťovat, zda bylo či nebylo vozidlo bez pojištění odpovědnosti fakticky použito k jízdě nebo ponecháno na veřejně přístupné pozemní komunikaci, a disponuje pouze informací podle ust. § 15 odst. 3 zákona o pojištění odpovědnosti. Ústavní soud k tomu uvádí, že již ze samotné skutečnosti, že vozidlo je vedeno v registru, je samozřejmě možno dovozovat, že vozidlo je provozováno (zpravidla tomu tak bude), to nicméně pouze za situace, kdy nebude jeho vlastníkem (provozovatelem) dostatečně prokázán opak.

34. V projednávané věci bylo provedeno několik důkazů, které svědčily o tom, že vozidlo stěžovatele nebylo provozuschopné a nebylo provozováno a ačkoli Ústavní soud primárně není povolán, aby přehodnocoval důkazy provedené obecnými soudy a z těchto důkazů vyvozené závěry, v projednávané věci shledal takový exces, že nezbylo, než tak učinit. V této souvislosti poukazuje Ústavní soud též na rozsudek (téhož) soudu sp. zn. 15 C 100/2012-122 ze dne 18. února 2013, v němž za shodného skutkového stavu (jednalo se pouze o jiné období, když vedlejší účastník podal žaloby za dvě na sebe navazující období) dospěl k závěru, že vozidlo stěžovatele provozováno nebylo. Nebylo-li tedy vozidlo stěžovatele (vůbec) provozováno, nemohlo být provozováno bez pojištění odpovědnosti v rozporu se zákonem o pojištění odpovědnosti, a stěžovatel tudíž nemůže být povinen uhradit vedlejšímu účastníkovi příspěvek dle ust. § 24c odst. 1 zákona o pojištění odpovědnosti, když uložení takové povinnosti by bylo též v rozporu s čl. 4 odst. 1 Listiny.

35. Je skutečností, že stěžovatel nereagoval na výzvu vedlejšího účastníka zaslanou podle ust. § 24c odst. 4 zákona o pojištění odpovědnosti, která se vztahovala k rozhodnému období, a to, že vozidlo stěžovatele nebylo v tomto období provozováno, tvrdil (a prokazoval) až v soudním řízení, přičemž na tuto skutečnost v odůvodnění

napadeného rozhodnutí též soud poukazoval, a to zřejmě v návaznosti na ust. § 24c odst. 1 a odst. 4 zákona o pojištění odpovědnosti. Z těchto ustanovení však nevyplývá, byť se to tak může jevit, že by lhůta 30 dnů ode dne doručení písemné výzvy vedlejšího účastníka k úhradě příspěvku podle ust. § 24c odst. 4 byla nějakou "prekluzivní lhůtou", resp. že po uplynutí této lhůty by již nebylo neprovozování vozidla možno tvrdit a prokazovat. Tak tomu nepochybně není. K samotné dikci ust. § 24c odst. 4 posl. věty Ústavní soud konstatuje, že se jedná o dosti nešťastnou formulaci, neboť vůbec není počítáno s možností, že vozidlo vedené v registru vozidel není provozováno, a navíc toto ustanovení jakoby zakládalo v případě neprokázání neprovozování vozidla v tam stanovené lhůtě povinnost hradit příspěvek (bez dalšího), nicméně tak tomu není, neboť povinnost hradit příspěvek zakládá skutečnost, že vozidlo je provozováno, a to bez pojištění odpovědnosti v rozporu se zákonem o pojištění odpovědnosti. To, že vlastník nepojištěného vozidla, nereaguje na výzvu vedlejšího účastníka podle ust. § 24c odst. 4 zákona o pojištění odpovědnosti, popř. ještě na pozdější upomínku k zaplacení, resp. nesdělí a nedoloží, že vozidlo neprovozoval (pokud případné doložení neprovozování vozidla nebude vedlejší účastník považovat za dostatečné, bude namíste před podáním žaloby učinit i doplňující výzvu stran skutečností, které je dle jeho názoru třeba doložit), však může být eventuálně zohledněno při rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, např. nepřiznáním nákladů jinak úspěšnému vlastníkovi vozidla podle ust. § 150 o.s.ř.

36. Ústavní soud dodává, že sice v projednávané věci byla předmětem řízení bagatelní částka a Ústavní soud není běžnou další soudní instancí a jeho úkolem není ani sjednocování judikatury, přesto přistoupil v dané věci k meritornímu přezkumu rozhodnutí obecného soudu a vyslovil i obecnější závěry. Učinil tak proto, že dle skutečností známých Ústavnímu soudu z jeho úřední činnosti je rozhodovací praxe obecných soudů v řízeních o úhradu příspěvku dle ust. § 24c zákona o pojištění odpovědnosti rozkolísaná. S ohledem na výši částek, které jsou v jednotlivých řízeních vedlejším účastníkem vymáhány, neexistuje ani sjednocující judikatura Nejvyššího soudu. V projednávané věci rozporů v rozhodovací praxi zjistil Ústavní soud dokonce i u různých soudců téhož obecného soudu, přičemž i s ohledem na počet napadlých ústavních stížností ke dni přijetí tohoto rozhodnutí Ústavního soudu, se stejným předmětem jako je věc projednávaná, je již zřejmé, že v těchto věcech nejde o pouhý ojedinělý excés při rozhodování obecných soudů, ale o důsledek výkladu týkajícího se velkého množství případů.

37. Veden zásadou minimalizace zásahů do rozhodovací činnosti obecných soudů nezabýval se Ústavní soud zvláště napadeným rozhodnutím soudu o náhradě nákladů řízení, když toto rozhodnutí musí být zrušeno již pro jeho akcesoritu k výroku ve věci samé. Bude na soudu, aby se při novém projednání věci touto otázkou zabýval a posoudil ji, přičemž účastníci řízení budou mít možnost (i) v tomto směru uplatnit svoji argumentaci.

38. Ústavní soud uzavírá, že v záhlaví citovaným rozhodnutím obecného soudu bylo zasaženo do práva stěžovatele na soudní ochranu zaručeného čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny, a proto Ústavní soud toto rozhodnutí podle ust. § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 31. března 2014

Vladimír Sládeček
Předseda IV. senátu Ústavního soudu